

„Soča“ izhaja vsak petek in vel
po pošti prejema ali v Gorici na čem
pošiljana:

Vse leto f. 4.
Pol leta „ 2.
Četrt leta „ 1.

Pri ostanilih in tako tudi pri „po-
snetih“ se plačuje za navadno trestop
no vrsto:

3 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večerke po prostori.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo
8 kr. v tobakarnicah na Starem trgu
in v Nanski ulici.

Dopisi naj se pošiljajo vredništvu
naročnina pa upravištvu „Soča“: Mi-
larijanski tiskarni v Gorici.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi na
se blagovoljno frankujejo. — Delavcem
in drugim nepremožnim se naročnina
zniža, ako se oglašajo pri opravištvu

P. n. gg. naročnikom na znanje.
„Soča“ je imela do zdaj razun vrednika še vr-
hovnega nadzornika, ki je vse spise in dopise
pregledoval. Ker gospod, ki je do zdaj ta po-
sel opravljal, nastopi drugo službo, lastnikom
„Soče“ pa ni mogoče, da bi si hitro priskrbeli
takega nadzornika, kakor bi želeli, zato smo
prisiljeni začasno ustaviti izdajanje lista. Kar
danas tukaj izjavljamo, so nekateri č. gg.
duhovniki že prej vedeli, ter nas v pismih pro-
sijo in zarotujejo, da naj še dalje list izhaja,
ki bi pobijal radikalna, razdirajoča, pač pa ši-
ril med ljudstvom zdrava, krščanska; konser-
vativna načela. Tem željam nam, kakor rečeno,
za zdaj ni skoraj mogoče vstreči, ker nam ni
lahko dobiti pravega nadzornika.

Po volitvi.

Kmečke občine na Goriškem so v sredo
volile svoje zastopnike za državni zbor. Laške
občine so izvolile svojega dosedanjega zastopnika
in sicer stolnega prošta, Andreja Jordan.
Volilni boj je bil hud med njim in njegovim
protikandidatom dr. Lovisonijem; do zad-
njega dne se je bilo bati, da zmaga liberalec
nad konservativcem, ali duhovščina furlanska
je stala trdno kot skala in se ni dala ne s
priliznjenimi besedami, ne z obljubami premotiti
ter je bila do konca neomahljiva.

Drugačen je izid volitve v slovenskih kmeč-
kih občinah. Dr. vitez Tonkli, čegar
kandidaturo je priporočala „Soča“ in so jo podpi-
rali tudi drugi veljavni možje, ki so volilci in
davkoplačevalci ob ednem, je ostal v manjšini,
ker so volilci z veliko večino izvolili „Slogi-
nega“ kandidata, dr. Antona Gregorčiča. Da bo
izid volitve tak, smo pričakovali in smo bili za
trdno prepričani, kakor hitro smo slišali, kakih
agitacijskih sredstev da se poslužujejo pristaši
„Nove Soče“, da bi ugonobili dr. vit. Tonklia in
povzdignili svojega ljubljence. Da bi laglje dr.
Tonklia uničili in pred volilci očrnilo, jim ni bilo
nobeno sredstvo preslabo pregrdo, in prepodlo.

Pred vsem so, od kar je postal svetovalec
pri avstrijskem Lloyd, trobili med svet, da je
slovenski narod na Goriškem izdal vladi. Vsak
trezno misleči in pameten človek, ki je le ko-
ličkaj sledil obravnave državnega zbora, bi
moral reči, da je taka vest nesramna laž. Res
pač je, da je bil dr. Tonkli ves čas ud
Hohenwartovega kluba, v katerem so sedeli tu-
di vsi drugi slovenski poslanci. In vender, kar
je bilo drugim slovenskim poslancem v zaslugi,
to so Tonkljevi nasprotniki njemu vštevali v
največi greh. On se ni nikdar ločil od sloven-
skih poslancev, ampak je vedno z njimi jedna-
ko glasoval. Samo zavist in nevošljivost ste kri-

vi, da dr. Tonklia v enomer predbacivajo tisto
službo pri Lloyd.

Dokler jo je imel lahon, se ni nad tem
spodtikal: nobeden slovenski list; kakor hitro
pa je Slovenec postal Lloydov svetovalec, tedaj
je bilo treba hitro pa njem mahitati in razvpit-
jati ga kot izdajico naroda, če tudi na tem niti
besedica ni resnica. Nekaterim narodovim
„voditeljem“ hi bil le tisti vzor pravega narod-
njaka, ki zna kričati, vpiti „živio“, po veselica-
h hoditi; službe pa, ki bi nekoliko nesla, mu ne
privoščijo.

Potem pa vpijejo in ga pridušujejo, da naj
podpira narodne ustanove in narodna društva.
Kako bo pa dal, če mu še male službe ne pri-
voščite in če ga hočete na vse mogoče načine
še materialno uničiti? Da se je „Corriere“ hu-
doval, ker je mesto lahona dobil tisto službo
Slovenec, je bilo lahko unevno, ali da so se
slovenski listi nad tem spodtikali in se še spod-
tikajo, nam ni šlo in ne more iti v glavo. Kaj
takega ne moremo drugače imenovati, kakor za-
vist in nevošljivost.

Ker je bil protikandidat duhovnik, so dajali
ljudstvu razumeti, da sam prevzvišeni knezo-
nadškof želijo izvolitev dr. Ant. Gregorčiča.

Da prevzvišeni vladika niso podpirali dr.
Gregorčičeve kandidature, smo omenili že v
zadnjem listu; ali kaj je pomagalo: vest se je
bila raznesla, poslušni volilci so verjeli in se
vsedli najetim agitatorjem na limanice. S tem
sredstvom se je agitovalo po Tominskem tudi
takrat, ko je šlo za volitev v „Slogin“ odbor.

Dr. Tonkli je tudi kriv, da se plačujejo
davki, da se šolska poslopja zidajo, učiteljem
zvišujejo plače i. t. d. Tudi to so nevedneži
verovali, če ravno je nasprotno res, ker prav
dr. Tonkli in njegovi somišljeniki so v dežel-
nem zboru izrekli, da se za zdaj z ozirom na
slabe letine ne morejo povečati učiteljske pla-
če, med tem, ko je dr. Gregorčičeva stranka že
kdaj obljubila zvišati učiteljske plače. Ni tedaj
čuđa; da so bili učitelji najboljši in najpri-
dnejši agitatorji za dr. Gregorčiča.

Tudi to je „Nova Soča“ pogostoma pogre-
vala, da je dr. Tonkli vladin kandidat. Nam ni
znano, da bi se bil kje kak uradnik potegoval
za njegovo kandidaturo. „Nova Soča“ je hotela
kaj takega očitati c. kr. okrajnemu glavarju v
Tominu, pa je morala vest preklicati. Po drugi
strani pa vemo, da so bili c. kr. profesorji, c.
kr. učitelji, in drngi c. kr. uradniki najhujši
agitatorji za dr. Gregorčiča in, kakor se nam
poroča, je se svojim neumornim delovanjem nek
c. kr. uradnik največ pripomogel, da je volitev
na Krasu tako ugodno izpala za dr. Gregorči-
ča. Zdaj vprašamo: Kdo je bil prav za prav
vladin kandidat? ali tisti, katerega uradniki niso
podpirali, ali pa tisti, čegar izvolitev so največ
c. kr. uradniki zagotovili? Volilci! tu imate te-
daj spet dokaz, da ste bili le preslepljeni.

Kar niso mogla izdati taka in ednaka o-
pravljajna in zlobna obrekovanja, je na zadnje
storil pa še — denar nekteri gospodje

niso sicer preveč radodarni, tudi cvenka
sami ne bi bili imeli veliko na razpolago za
agitacijo, zato so si znali pridobiti druga sred-
stva.

Z denarjem se pri nas še nikdar ni delo-
valo in kupovalo glasove; le letos smo tako
daleč že prišli, da se je ta korupcija zanesla
tudi med našo slovensko ljudstvo. Do zdaj smo
vedno učili, da naj vsak glasuje za tega ali o-
nega kandidata po svojem najboljšem prepriča-
nji; ali letos so „mladi“ to hvalevredno sred-
stvo popustili, ter so z denarjem delovali. Ne
več moštvo, ne več prepričanje, ampak od zdaj
naprej naj odločuje — denar. Vbogi narod slo-
venski, če ti bode od zdaj naprej denar vsiljo-
val poslance!

Naj končamo! Mi nismo bili nikdar, — to
mora priznati vsak, ki je čital nas list, — pro-
ti dr. Gregorčičevi osebi; njega in njegovih za-
veznikov in pristašev nismo nikdar zalezovali
po njih privatnih potih, nikdar nismo razkrivali
njih zasebnega življenja, ali dotikali se njih
časti, kakor je to delala „Nova Soča“ nad dr.
Tonkljem in nad vsakem, katerega je imela le na
sumu, da z njim drži; ampak mi smo bili pro-
ti dr. Gregorčičevi kandidaturi le zaradi tega,
ker naše prepričanje je bilo in je, da dr. Gre-
gorčič ne bo mogel nadomestiti dr. Tonklia v
državnem zboru, in tudi za to smo pobijali dr.
Gregorčičevo kandidaturo, ker nam njegova po-
litika ne more ugajati, ker se je združil z ele-
menti mladoslovenskimi. Da je to res, pokaže
nam vsaka vrsta njegovega glasila.

Če bo pa dr. Gregorčič več dosegel za
svoje volilce, očpisal ali vsaj zmanjšal jim dav-
ke, vpeljal slovenski gimnazij v Gorici, priboril
slovenskemu jeziku popolno ednakopravnost v
šoli, v uradu in javnem življenju, nastavil tedaj
tudi povsod slovenskega jezika zmožne uradni-
ke: potem bomo mi prvi, ki mu bomo hvaležni
in čestitali k takemu nepričakovam vpehu.

+

Dne 3 t. m. pogrebli smo blagega mons. Jo-
žefa Marušiča, vodjo Andreana ali malega semenišča.
Ker bo gotovo kateri izmed njegovih prijateljev iz-
dal obširnejši životopis o njem, zato naj jaz omenim
za danes o ranjem le, da se je porodil v Štandrezu
dne 22. oktobra 1823, ter bil v mašnika posvečen
dne 22. sept. 1849. Hiral je že dalje časa in je tudi
začasno popustil podučevanje v šolah, razven kate-
hike in metodike v centralnem semenišču. Kot mlad
duhovnik služboval je v vojaški bolnišnici na Oger-
skem; prevzel je pozneje službo kateheta na goriških
nižjih šolah; bil je katehet na c. k. dekliški vadnici
in c. k. pripravljalnici za učiteljice. Kot vodja ma-
lega semenišča deloval je nad 20 let za blagor učeče
se mladine. Sploh je bil dober opazovatelj in pozna-
telj učeče se mladine.

O počitnicah je rad potoval, da bi si razvedril
svoj duh. Naj lepše razvedrilo pa mu je bilo, če je
šel kam na božjo pot. To nam kaže pred vsem njegovo
romanje k materi Božji v Lourdes na Francoskem.

Na Goriškem je češčenje lourdske matere Božje
tako rekoč on vpeljal. Temu dokaz so obilni kipi,
ktere je doloma daroval, deloma cerkvena oskrbniš-

va pregovaril, da se si jih po njegovem navodu za svoje cerkve omislila.

Čitatelje našega lista vodil je tudi v duhu s "črticami o potovanju v sv. deželo" po vsakemu katoličanu najsvetejših krajih, katere je pred dvema letoma sam prehodil.

Pokojač je bil konsistorijalni svetovalec in tudi prosinodalni eksaminator, presviti cesar pa ga je bil po predlogu ranjkega kooznadskofa imenoval častnim kanonikom goriškega stolnega kapitula.

Pogreba vdeležilo se je brezštevilno ljudstva, kakor žoleka mladina, kateri je bil katehet, gojenci dobrodelnih zavodov; redovniki: vsmiljeni bratje, oo. frančiškani in kapucini; skoraj vsa goriška duhovščina, in veliko tudi s dečele; c. k. deželni šolski nadzornik vitez Klodij Sabladski; več deželnih poslancev s deželnim glavarjem grofom Coronesijem; profesorji srednjih šol in drugi odlični gospodje. Ljudstva pa v sprevedu ni bilo mogoče prešteti. Posebno pa smo videli mnogo štandrcer, ki so hoteli izkazati zadojlo čast svojemu rojaku.

Po ulicah, koder se je nepravda dolgi spreved premikal, bilo je ljudstvo nagredeno in v cerkvi sv. Ignacija, kjer so se opravljala cerkvena opravila po ranjcem, niso dobili prostora še vsi bogoslovci ne; drugi spremeljevalci pa so morali še pred cerkvijo čakati.

Truplo ranjkega so prepeljali vsled njegove v oporoki izražene želje na pokopališče v Štandrežu Naj v miru počiva!

Ko smo v našem listu naredili † v spomin ranjkemu uoosg. Jožefu Marušiču, nismo še vedeli, da je zbolel nam enako, starejšim morda še bolj dragi gospod, kateri je 6. t. m. ob 8 uri se za vselej poslovil od tega sveta, namred častiti Pater Teofil, bolj znan pod imenom: Profesor Andrej Repet.

List se nam je že brez naše krivde zakasnil, zato nam, ker tudi prostor v listu ne dopušta, ni mogoče o ranjkem za danes povedati družega, kakor, da je bil ranjki rojen 4. oktobra 1821 v cerkljanski fari. V mašnika bil je posvečen dne 21. septembra 1846.

Poslali so ga bili na višjo izobraževališče za duhovnike na Dunaj; prekucije 1848. l. so zakrivilo, da se je vrnil na Goriško in služboval kot jako marljiv dušni pastir, in sicer naj več časa, Gorenjempolju pri Kanalu. Z odlokom vis. c. k. namestništva dne 31. jan. 1856 bil je imenovan katehetom za spodnjo gimnazijo v Gorici, ali že v žolskem letu 1858 nastopil je službo profesorja pastoralne v centralnem semenišču. Kot takemu bilo je izročeno osnovanje hišnega reda in vodstvo novo ustanovljenega malega semenišča.

Kako težak je že vsaki začetek skušil, je ranjki, ki je moral po najetih stanovanjih, večinoma brez pomočnika, skrbeti za hišni red in za pičlimi dohodki za telesno vzdrževanje gojencev. Še le ko je zavod dobil lastno stanovanje, odpovedal se je vodstvu. Živel je potem kot profesor pastoralne popolnoma svojemu poklicu do konca žolskega leta 1880.

LISTEK.

DESET BOŽJIH ZAPOVEDI V PRAVLJICAH.

V. ZAPOVED.

Spisal dr. FRANC OBLAK.

Na levem bregu Soče je pri sv. Luciji nekdanj stal prav ob mostu samem, ki je zidan čez globoko strugo, po kateri se med skalovji pene vije zelena Soča, turnček ali stolpček, pod katerem je moral vsakdo plačati mitnino za prehod blaga, ki se je neslo ali pa gnalo čez most.

V tem stolpču, ki je obsegal sicer le malo prostora za stanovanje, sta ob času, v katerem so se pričujoče pravljice pripovedovale, stanovala dva pripovedovalca pravljic, ki sta bila oba hroma: enemu je bilo ime Jarnej, ki je imel eno nogo krajši od druge, drugi pa se je imenoval Štefe, in je bil pohabljen v obeh ledjih tako, da se je le zibal, kadar je hodil. Poredni mlinarjev Tone je onima pripovedovalcema dajal vsakovrstna imena, ali nikdo se njegovim šalim ni maral smijati. Ko sta pa danes obadva šla skupaj proti cerkvi, je Tone oponošaje hojo pripovedovalcev rekel svojemu prijadu: Glej no, če oni par tam-le ni blizo tak, kakoršen je bil eni ženitvanjski par, ki je šel v cerkev in je medpotom ženini, ki je bil hrom na eni nogi, tožil nevisti: „Me greva, me greva“ ter mu je ona, ki je

Prepričan, da zamore za dušno svoje izveličanje v samostanu laglje skrbeti, vstopil je dne 14. avgusta 1880 v frančiškanski red, ter naredil doe 14 avg. 1884 slovesno obljubo.

Nadejamo se, da mu je Bog še dal usluženo plačilo v nebesih!

Dopisi.

Od nekod, 22 februarja. — Danes sm imeli zopet enkrat službo božjo pri naši vikanjski cerkvi. Ob drugih nedeljah in prazniških opravilo se je vse v mali kapeli v vasi, v kateri se polovica občanarjev nima prostora. Kdor v kapelico ni mogel, ostal je nehote brez službe božje, ker v letošnjem mrazu pad ni bilo mogoče pod malim nebom prestati.

Pastirski list se nam je le površno prebral; razlaganje tega nata bilo pa je tako obširno da smo se čudili, ker drugerkrate se se razlaga. Vendar vsebino tega razlaganja večinoma nam ni vgajala. Vsaj meni je nerazumljivo, zakaj bi se morale prav v cerkvi slišati besede: „Ta in ta dan je volitev volilnih mož, ki bodo volili našega poslance za državni zbor. Tak poslanec nam zamore v vseh ozirih na Dunaju veliko pridobiti. Pridite vsi k volitvi; prišel bom tudi jaz in zahtevajmo od izvoljenih, da oddajo svoje glasove za dr. Gregorčiča, ker on je edini, ki naše reve in težave pozna.“ (Ne bili bi sprejeli kdaj po dokončani izvolitvi dr. Antona Gregorčiča za državnega poslance tega dopisa, ko bi bil ta dopis edini, ki kaže, katerih sredstev se je posluževala stranka „Nove Soče“. Vred.)

Iz hribov, 28. februarja. — Da sem se svojim dopisom z dne 14. t. m. v št. 8 pravo pogodil ko sem pisal, da nekteri elementi dr. Antona Gregorčiča le pred seboj po lestvici potiskajo, pokazala je že „Nova Soča“ v svoji št. 8 od 20. februarja. Vsebinsa celo te številke N. S. je taka, da mora žaliti vsakega pravo mislečega. V naših hribih ob sodili so po nekateri prosti kmetje oni list s tem, da so ga zaklenili, naj bi ga kdo iz družine ne dobil v roke. Noben pameten mož ne bi trpel, da se tako piše pod njegovim zaščitom. Radoveden sem, bo li dr. Gregorčič molčal, da ga že zgoda: „porabijo tako! (Vidi se, da št. 9 „Nove Soče“ z dne 28 februarja še niste brali, ko ste to pisali. Sicer bi se bili priprčili, da je bil Vaš prvi dopis v resnici prerošk, ker v njem nahajate persifiranje stolnega kapitula, kolegija semeniških profesorjev in vse goriške duhovščine Vred.) Ko sem še pasel, zgodilo se je, da je hudoben pobalin kres pred časom zažgal, in vsi smo bili hudi na požigalca! — Z ozirom na nasledke za dr. Gregorčica in vse nas prepričan sem, da je tu na pravem mestu izrek: Bog me reši mojih prijatlov, ker sovražnikov se bom brasil sam.

V Vedrijanu, dne 2. marča. „Nova Soča“ št. 9. piše na 2 strani v odstavku: „Protne volitve v

bila hroma na obeh nogah, odgovarjala: „Kar smo zglihali, smo zglihali, kar smo zglihali, smo zglihali“.

Kadar sta Jarnej in Štefe stopila na cerkveni prag, je pozvončkalo k večernicam Volčanski fajmošter v mali opravi stopi pred altar in po večernicah na prižnico, kjer verne pozdravi po krštanško in reče: „Danes je prišla vrsta na onega, ki ve povedati pravljico k peti zapovedi božje, ki se glasi: Ne vbijaj! Kdor zna povedati to pravljico, naj stopi v stol pripovedovalcev“.

Vse obitbne. V cerkvi se ljudje vmikaje hromemu Jarneju, ki se je gnetel med natlačenim ljudstvom. Mlinarjev Tone ga zapazi in naspol glasno reče: „Aha, zdaj bomo slišali moža, ki pravi: Me greva, me greva!“ Jarnej je čul te besede, ali mirno je šel naprej; ljudje pa, ki so ga poznali, ker je bil domač človek in je gostoval pri Pologarju v tolminskih hribih, so rekli, da bo Jarnej Toneta že znal kaznovati.

Ta pripovedovalec pride v stol, se v njem v sede in pripoveduje takole:

Bil je svoje dni sit, srborit mlinar, ki se je pevsod hvalil, da ga ničesa ni strah. Pravil je, da on cele noči prečuje doma in zvnaj doma. Domà, je rekel, da več krat po noči se slastjo posluša škripanje mlinskih vreten, ki jih obračajo mlinska koleša in ki same obračajo mlinske kamne, ker stare babe vejo pripovedovati, da se tam duše vicaajo ali pa celo „ferdamani“ (pogubljeni) mučijo. Celo ljuba pa mu jo noč na prostem, in da je prav vesel, da dar po leti more hoditi v vas po hribih, kjer se mu v samotnih krajih kažejo strašne podoba, ki jih dela lunina senca po belih pečeh. Kadar pa še

Šmartnem* med drugim: „Vedrijanski vikar, ki je tam le na začasnem odpustu, pa jegrozil, da t k o j zapusti Vedrijan, ako bodo volili z Gregorčičovo stranko.“

Na 4. strani ravno tiste številke v odstavku „Nesramnost“ pa trdi: „Mi moramo za vsako besedo katere zapišemo proti Tonkliju, poprej dobro prevdariti, ali imamo vsaj par veljavnih prič, da zapisano resnico lahko tudi pred sodiščem dokažemo.“ i. t. d.

Opiraje se na to trditev zahtevam, da mi „Nova Soča“ vsaj z eno tako pričo, ker „vsaj par“ bi jih ne mogla dobiti, dokaže, kedaj, kje in proti komu sem se z navedenimi besedami, ali vsaj sploh grozil. Dokler tega ne stori, jo imenujem lažljivo in obrevatno.

ANTON BATAGELJ
„Vedrijanski vikar.“

SLAVNO UREDNIŠTVO!

Blagovolite sprejeti v Vaš cenjeni list sledeče vrtice:

Čitajočemu „Nove Soče“ 8. šte. t. l. zdelo so mi je, da imam pred seboj umazani „Bruz“ ali pa kak židovski časnik, nikakor pa nisem mogel verjeti, da more t a k o pisati list, ki se izdaja pod pokroviteljstvom duhovnika in ki ga na vsa moč zagovarjajo in podpirajo mnogi duhovniki. Tako delo ne more imeti blagoslova od zgoraj!

Št. Viška gora, dne 1. marcija 1891.

GOTARD PAVLETIČ
župnik.

V Gorici 3 marcija. — Zadnji dve Soči, toliko „stara“ kot „nova“ sti napravili po Gorici, in prej ko ne po celem Goriskem in tudi drugod globok vtis. Izjavi, ki se nahajati v obeh listih obsojuti pisavo „Nove Soče“ če tudi je bila slednja le gledé št. 8 primorana samo sebe vdariti po zobeh in zakrivati svoj korak z nesramno svojo „objavo“; to je dejstvo, ki kaže, da „Nova Soča“ namerava trdovratno nadaljevati se svojo pisavo in jaz prav res ne bi mogel razumeti duhovne, če bi še podpirali list, ki hoče le pogojno drugače pisati. Tu je bolj kot kje drugod na mestu Mahničev „aut, aut,“ in ta „aut, aut“ najbolj tiče častito duhovščino.

Drugače se mi predstavlja dr. Gregorčič. Spretnosti, odbivati napade, mu ne odrekam, vtinek, ki ga je se svojo „izjavo“ dosegel, izgine pred jasnim motrenjem trezno mislečega človeka, ki v njegovi „izjavi“ ne more drugega najti, kot nesramnost preganjanega tatà, kterega je „Nova Soča“ prav nespretno omenila in veljavo izjave vsaj v mojem očesu popolnoma vničila.

Stvari same ne bo mogel izid državnozboških volitev nikakor premeniti in gosp. dr. Anton Gregorčič, če tudi zmaga v volilnem boju nad gosp. vitezom dr. Josipom Tonkli-jem, kar sicer ne verujem, (pa se je že vresničilo, Vred) bo moral vsled svoje „izjave“ kot Chronos lastne otroke — požreti od njega samega oživljeno „Novo Sočo“ in to zaradi tega, ker je katolišk duhoven.

sova votlo zapoje svoj „uhuhu!“ ki se odmeva od bližnjih in daljnih gor, tedaj se mu najlepše zdi zavriskati, ker med skalovjem in razpoklinami, med hribi in gozdi, na zemlji in daleč pod nebo on naznanja vsem in vsacemu, da najgorši fant domačega kraja je tu: mlinarjev Jože!

En večer je mlinarjev Jože pred svojimi prijatelji tako čvekal pozno v noč. Ko so bili ti odšli, je le malo časa več čakal, dokler je bil zadnji meh žita izmlet; truden znanjša luč ter se vleže spat.

Mala lučica je prostor v mlinu le za toliko razsvetljevala, da je bilo kmaj poznati, kje kak meh stopi, pod koleša pa in med vretena ni bilo mogoče viditi. Kmalo pa je ura, ki je visela na steni, odbila enajst, in mlinska koleša, ki je bil Jože malo poprej vstavil stem, da je zaprl žlebo, po katerih je tekla voda, ki jih je gonila, ta mlinska koleša tedaj so se začela sama obračati in ogenj se je pokazal pod osmi in med vreteni. Iskre so izmed njih svigle in prostor v mlinu je postal razsvetljen kot o bolem dnevu.

Jože misli, da mu je kdo njegovih prijateljev neumno šalo naredil, vstane iz svojega ležišča in hiti gledat ter zapreti vodi, naj ne teče v žlebo; hotel je tudi še posebej viditi, kdo se z njim tako norčuje. Ničesa se ni bal. Ko vrata odpre, da bi stopil pred mlin, zagleda belo ženo, ki mu molče pomiga naj gre za njo.

Jože, ki se je bil oblečen vlegel spat, gologlav tudi molče sledi ženi in potem, ko mu je bila ona nekaj v obnavle djala, začne strašansko naglo stopati. Gresta čez strn in drn v neznane kraje, ter se vstavita na visokem hribu, ki je bil obraščen

iz goriške okolice, 4. marca. — Danes, ko smo doznali izid državnozbornske izvolitve za skupino slovenskih kmečkih občin za goriško, tolimsko in mežansko glavarstvo še le prav spoznam pisavo „Nove Soče“ v št. 9 z dne 28. februarja t. l. Tu nahajam na prvem mestu „izjavo“ novo izvoljenega državnozbornskega poslanca dr. Antona Gregorčiča; da se pridružuje „izjavi“ goriških duhovnikov, kar zadeva obsodbo članka „Tonklijeva okolica“ (toraj se z ostalo vsebino vjemate!? Vred.) v zadnji „Novi Soči“. V temni zvezi s to „izjavo“ novega državnozbornskega poslanca nahajam pa „objavo“ „Nove Soče“, v kateri nahajam opetovani izrek, da je list „Nova Soča“ popolnoma neodvisen od novo izvoljenega državnozbornskega poslanca, ter da dr. Gregorčič na ta list nima nikakega vpliva.

Štejem si v nekako dolžnost objaviti onim, kojim zadeva ni znana, da je „Nova Soča“ ne le samo glasilo, temveč tudi lastnina dr. Antona Gregorčiča. Da pa „Soči“ ne bo treba sorojati kakoga morebitnega „popravka“ o mojem izreku,“ pripravljen sem o dotični notarijski po godbi dr. Antona Gregorčiča s lastnikom tiskarne A. M. Obizzi kaj več povedati.

Politični pregled

Notranje dežele.

Češko. Značilno za vladajoče razmere v Pragi je; da so dovolili mestni očetje praški odseku za zgradbo Husovega spomenika poseben mestni prostor, kamor se ima postaviti spomenik. Mestna očeta dr. Karlach in Borovy sta odločno govorila proti temu predlogu, češ, graditev spomenika Hus-u na čast je mladočeško agitacijsko sredstvo. Husitizem ruši narodno slovo, ker katoliški Čehi se ne morejo in ne smejo nikdar ogrevati za Hus-a, ki je v verskem, narodnem in gospodarskem oziru zadal smrtno rane narodu Češkemu. Žalostno je, da katoliški Čehi stavijo spomenik krivovercu Hus-u; za take Čehje je pač potrebna mladočeška šiba.

Ogersko. Močno se agituje za to, da bi se primarska nadškofija premestila iz Ostrogona v Budimpešto in to iz Madjarskih političnih ozirnov. Duhovščina pa ne mara dopustiti, da bi se cerkev zlorabila v take posvetne namene. Ostrogonski nadškofijski kapitel je sklenil odpelati k cesarju na Dunaj prošnjo, naj nadškofija ostane v Ostrogonu.

Volitve v državni zbor. Ta ponedeljek so volile kmečke občine na Dolenjem Avstrijskem, na Solnograškem, Češkem, Moravskem, v Galiciji in v Bukovini, svoje državne poslance in sicer so volili na Dolenjem Avstrijskem 8, na Solnograškem 2, na Češkem 30, na Morav-

skem 11, v Galiciji 27 in v Bukovini 3 poslance. Tudi so volile ta dan mesta Gorenjeavstrijska 6 poslancev in Trst 1 poslanca.

Izvoljeni so: Na Češkem 17 Mladočehov, 1 Staročeh in 10 Nemcev. (Staročehi so izgubili 11 sedežev, Nemci pridobili 1.) Na Moravskem: 6 Staročehov, 2 Nemca, 1 nemški nacionalcec in 1 pristaš kmečke stranke (nemške). (Staročehi so izgubili 1 sedež, ki ga je pridobila nemška stranka, Nemci pa 1, ki so ga priborili nemški nacionalci). Izvoljen je tudi minister Pražak. V Galiciji: 18 Poljakov in 7 Rusinov. Poljaki so izgubili 3 poslance. Izvoljen je tudi voditelj Rusinov dr. Romanczuk. Na Gorenjem Avstrijskem: V kmečkih občinah je izvoljenih dosedanjih 6 in eden nov poslanec, vsi konservativci — v mestih: 6 dosedanjih nemških liberalcev. Na Solnograškem: Lienbacher in dr. Fuchs. V Bukovini: Prejšnja poslance: baron Hormuzaki in Lupul, na novo deželnega glavarja namestnika prof. dr. Wolan, rusinec. Na Dolenjem Avstrijskem so v občinah levičarji izgubili vse mandate. Na Kranjskem so bili izvoljeni soglasno Hohenwart, Klun in Pfeifer, Povše z 92 glasovi (Golja je dobil 51 glasov) Ferjančič s 111 glasovi (Windischgrätz 48.) Na Goriškem sta izvoljena v kmečkih občinah: mnsgr. And. Jordan in dr. Anton Gregorčič; v Istri pa dr. M. Laginja in prof. Vekoslav Spinčič.

Vnanje dežele.
Cesarica Friderik je zapustila na skrivnem Pariz, ker se je bilo bati kacih demonstracij. Potovanje cesarice v Pariz je imelo namen, da zboljša odnošaje med Nemčijo in Francijo, kar se pa ni posrečilo.

Čile. V tej državi traje še zmirom upor. Vstasi so obsedali in bombardovali mesto Iquique Tu so zrušili šest najlepših trgov, pomorili do 200 žena in otrok po hišah ter oropali bogatejši hiše. Še le, ko je prišel angleški admiral, nehali so uporniki mesto bombardovati. Poveljnik vladnih čet se je podal upornikom in jim pripustil mesto.

Domace vesti.

Prevzvišeni knezonadškof bodo v nedeljo gg. Andreju Pavlica in Petru Zorzut, četrtletnikoma naše nadškofije in enemu četrtletniku poreško-puljske škofije podelili subdjakonat; po veliki noči bodo ti gospodje pa v mašnike posvečeni.

ka je bila vaša povest, o Jarnej, ali ona sili človeka k premišljevanju.

Gotovo je, da krvavi vmor in vboj bi se v človeškem društvu nikdar ne smel prigoditi. Ali človek je človek, in naša dolžnost je, da s poduki krotimo njegove strasti, ktere večkrat budijo okoljčine.

Telesne morilce človeški sodnik boljši ali slabši kaznuje, vendar pri najboljši volji, nikoli ni gotov, da z razsodbo ne postane sam morilec. Tudi vmor na imenu, časti in spoštovanju, kar bi jaz moralni vmor imenovala leiki je hujši od prvega, bi ne smel one, častiti človeka. Le redkokrat prihaja ta vmor pred človeškega sodnika, komur se pa manj stadi pred moralnim vmorom, ko pred telesnim vmorom, ker tak sodnik nasledkov ne vidi in ne spoznava in ne občuti. Hudobija pa (ponavljam) je tukaj večja ko pri telesnem vmoru Dušni vmor, ki ga napravlja pohujšanje, pa je najstrašnejši, in Kristne sam ga je hudo obsodil, češ, da bi za pohujševalca boljše bilo, ko bi se potopil v globočino morja. Bog sam ki vse vidi in vse ve, pravičao sodi vse razno in mnogovrstne morilce. Njemu bodi čast in slava! Z Bogom!

Ljudje so danes molče šli iz cerkve, in nobeden ni soseda obgovoril zvanaj cerkve, kakor še to navadno godi. Mnarjev Jože pa je potuhnjeno šel naravnost domu.

Fajmošter v prižnici prav resen postane, molči in solza mu zablišči v očesu. Več časa zamišljen sedi. Tišina po cerkvi. Nikdo močno še dihati ne upa. Konečno prijubljani duhovnik pregovori: „Krat-

Novi državni zbor se snide začetkom aprila. Adresna debata bo dokončana do arde aprila; potem bo predložen proračun in novi provizorij za davke.

Duhovske spremembe. Poročali smo o smrti mnsgr. a Josipa Marusiča, vodja malega semenišča, na drugem mestu. Došlo nam je pa žalostno sporočilo, da je tudi prednik njegov kot vodja malega semenišča, bivši profesor bogoslovja, sedaj frančiškan, častiti Pater Teofil Respet nevarno zbolel. (Je že mrtev.)

S Kanalskega se nam poroča, da je v Zabljah pod Kalsko občino pogorela hiša Blaža Lipičerja v nedeljo zvečer, le tihemu vremenu se je bilo zahvaliti, da je samo edna hiša pogorela, Banjškarji prišli so pomagat gasit. Zavarovan je bil pri „Slaviji“ do konec leta 1890.

Raspisana prebenda. Ena izpraznjena prebenda ustanovitve na plemenite gospe pokrščenega grofje goriške in gradiške se s tem razpisuje s opazko, da imajo prosilke podati svoje dotične vloge v šestih tednih podpisnemu deželnomu odboru.

V ta namen naj dokažejo:

1. da imajo najmanj 18 let,
2. da so vboje,
3. vrsto njihovega plemenitstva in ali spadajo med plemenite rodbine tukajšnje grofje,
4. da so lepega zadržanja,
5. stan in premoženje njihovih starišev, pa kake saalugi imajo oni za državo,
6. število sester, ali vživa vse katere izmed njih ali prosilka sama, kako prebendo ali drugo pomoč.

DEŽELNI ODBOR.

deželni glavar
Coronini.

Obseg „Rimskega Katolika“ v II. svenku tretjega tečaja: „Ljudski poslanci — pa ljudska in Božja volja.“ Volitven kandidat — pred ljudstvom in Bogom. — „Novodobna veda — pa Aristotel in Tomaž Akvinaki.“ — „Metafizika spolne ljubezni.“ Nравstvene meje spolne ljubezni. Spolna ljubezen v novejšem leposlovju. Naturalizem. — „Glasba — umetnost.“ — „Pisma breverou“ o najvažnejših filozofskih in verskih vprašanjih: VI. Razgovarja se o prosti volji. — „Razmišljevanja o verski šoli“ na podlagi česke knjižice. — „Politični oddelek.“ Moj praktični vedami je politika najglavnejša. Dvoje se zahteva od pravega politika. Dve misli o novih volitvah. Katoliško gibanje na Češkem. Breglavnost slovenske politike. — „Listek“: Iz dnevnika Štefana Hodulje XIV. — „Raznoteros“: Jules Simon o sestrah sv. Vičenca Pavlanskega. — Svoboda vesti v Ameriki in — krščanski Evropi. — Pomenljiva knjižica. — Ekumenični patrijarh raskolniške cerkve glava — le „idealna“. — V pojasnilo raskolniške propagande mej avstrijskimi Slovani. — V drugo: razpis in poziv!

Razne vesti.

Izmej kardinalov, ki so se vdeležili volitve Leona XIII. jih živi danes le še štirinajst. Leon XII. je imenoval do zdaj devetinšestdeset kardinalov, od katerih jih je umrlo vse dva in dvajset. V prvih trinajstih letih vladanja papeža Pija IX. je umrlo osemindeset, mej temi trinajst, katere je bil on sam imenoval.

Štiristoletnica odkritja Amerike bude se slovesno slavila drugo leto tudi na Španjskem. V Madridu priredb mejnarodno razstavo predmetov, ki se tičejo odkritja Amerike. Španjski veleposlanik na Dunaji je že povabil razne avstrijske zastopnike znanosti, da osnujejo na Dunaji odbor, ki bude v Avstriji nabiral primerne predmete za to razstavo.

Medvedje in volkovi v Bosni in Hercegovini. Izvestno je v Bosni in Hercegovini toliko medvedov in volkov, kakor v nobeni drugi avstrijski deželi ne. Bosenska deželna vlada plačuje že od 1880. l. nagrade za vstreljene zveri te vrste in tako se dobi lahko število od tedaj ubitih volkov in medvedov. Od 1880. do 1889. l. se je v Bosni in Hercegovini ustreljilo 689 medvedov in 8490 volkov. In sicer samo l. 1885. so ubili 1057 sivodlakih krvolokov in 129 kosmatikov. L. 1887. je bilo ubitih 130 medvedov, dočim je znašalo število ustreljenih volkov 971. Lahko pa se trdi, da je sploh še večje število ubitih zverij te vrste Zakaj, ako ni lovec n. pr. hotel nikake nagrade, gotovo tudi nasmal ni, da je kaj ustrelil. Volkovi se nahajajo največ v severno-bosenskih okrajih: Gradiški, Banji Luki, Prujvoru, Lerventu, Breki in Bjelini, medvedje pa bolj v notranji deželi, namreč okolu Travnika in Sarajeva, v Hercegovini pa posebno okolu Gačke.

Listnica uredništva. Več dopisov, ki nam od raznih krajev pojasnujejo agitacijska sredstva stranke nam nasprotnega političnega mišljenja odlo-

zili smo. Merda bomo o priliki o enim in drugim prizoru kaj povedali; kadar se razburjenost vleže, bodo naši čitatelji in dragi te pojasnila bolj razumeli. Hvala g. dopisnikom za naklonjenost našemu listu.

Dolnitske dežele Avstrijske štejejo po zadnji štetvi vse skupaj 23,835.261 prebivalcev in sicer imajo:

Dolenje Avstrijsko	2,651.530
Gorenje Avstrijsko	783.576
Solnograško	173.872
Stajarsko	1,281.023
Koroško	360.443
Kranjsko	498.390
Trst z okolico	157.648
Gorica-Gradiška	219.995
Istra	318.209
Tirolsko	812.704
Predarlško	116.226
Česko	5,837.603
Moravsko	2,272.856
Slezija	602.117
Galicija	6,576.364
Bukovina	646.607
Dalmacija	523.107

Od leta 1880. do 1890. se je prebivalstvo pomnožilo za 1,601.017 ali za 7-6 odstotkov duš; sploh se je pomnožilo po vseh deželah, na Kranjskem za 17.147 ljudi.

Društvo v podporo vzbolelim duhovnikom je te dni svojim udom razposlalo izvestje za minulo leto. Iz izkaza povzamemo, da je društvo imelo 290 ustanovnikov (z deneskom vsaj 100 gl.), 1083 dosmrtnih udov (z enkratnim vplačilom vsaj 20 gl.), 1724 letnikov (z prispevkom po 1 gl.). Med ustanovniki nahaja se tudi Nj. Veličanstvo Franc Jožef in pa svetla cesarica, razven tega še štirinajet oseb iz hiš vladarskih. Ustanovitelj in načelnik društva je prelat megr. Filip. K. pramoženju društvenemu spada po jedna hiša v Meranu, v Gorici, v Iki tik Opatije; v istih dobivajo društveniki brezplačno stanovanje. Kdor še nisi član, če ne potrebuješ sam, pa z mesnatno letnino v znesku 1 gl. podpiraj svojega vzbolelega in podpore potrebnega sobrata.

Javno zahvalo

izreka podpisano vodstvo vsem prijateljem, znancem in javnim zavodom, ki so spremili k zadnjemu poditju

Msg. Jožefa Marušič-a

častn. Korarja, c. kr. profesorja, vodjo malega semenišča itd.

Posebno še se zahvaljuje za Krasne vence, kateri so se poslali od reznih strani. Blagega rajnika priporočamo v molitev.

V Gorici 5. marcija 1891.

Vodstvo malega semenišča.

Rohseidene Bastkleider fl. 10.50 per Robe und bessere Qualitäten versendet porto- und zollfrei das Fabrik-Dépot G. Henneberg K. u. K. Hoflieferant, Zürich Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Veliki teden in velika noč,

sestavil

ANDREJ MARUŠIČ,

učitelj verstva na c. k. gimnaziji v Gorici, v dobiva se pri g.

EDYARDU SEITZ,

Via Seminario.

Razumnim možem

v starosti od 25 do 40 let, neoženjenim, zdravim in krepkim, ki so nemškega in tudi slovenskega jezika v besedi in savi popolnoma zmožni, im moreje kazati, da je bilo njihovo službe **tovalnega zastopnika**, službi bi se morali zavsem posvetiti skatero je združena stalna plača z velikimi dohodki, prilika, si ako se njih sposobnost pokaže, zagotoviti sigurno in stalno bodočnost.

Za to službo se pa naj le take osebe potegujejo, katere vsem tem zahtevam vstrezajo in ki imajo **veselje do potovalnega posla** in so vajena, svoje dolžnosti z **resnostjo**, pridnostjo in **žilavo vstrajnostjo** izpolnovati, pri čemur se pa tudi **brezmadelno** obnašanje zahteva.

Lastnoročne, nemiško in slovensko pisane prošnje, katerim se morajo priložiti **prepisi** spričeval, se naj pošljejo pod „**11.471**“ v **Gradec**, poste restante.

Izdaten, stalen, postranski dohodek si lahko prislužijo sposobne in zanesljive osebe (dosluženi žendromom se daje prednost), ki pridejo večkrat z občinstvom v dotiko.

Poprašuje se:

„**G. S. 1890,**“ Graz postlagernd.

Proti kašlju, hripavosti in zslizanju je edino vspesno szedstvo David-ovo žganje iz sladkega izlečka

Cognak-Malz-Extrakt

Vdobjiva se po vseh lekarnah, drogerijah, prodajalnicah dobro dišečih jestvin in v Gorici pri A. Mazzoli.

Posilja blago dobro spravljeno in postatino vrosto!

Teodor Slabanja

orebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

priporoča se vljudno pri visoko častiti duhovščini v napravo cerkvenih posod in orodja najnovejše oblike, kot: monstrane, kelihov itd. itd. po najnižji ceni.

Stare reči popravi, ter jih v ognji pozlati in posrebri. Na blagovoljno vprašanje radovoljno odgovarja.

Posilja blago dobro spravljeno in postatino vrosto!

Vozilni listi

AMERIKO

Kralj. belgijski poštni parnik društva „Red Star Linie“ iz Antwerpen - a naravnost v

New York & Philadelphia

priznan od visoke c. k. avstrij. vlade.

Pojasnila daje:

priznana zastopstvo

Red Star Linie

in Wien, IV, Weyringergasse 17

ali

Josef Strasser

Speditjonsb. für die k. k. Ost. Staatsbahnen in Innsbruck.

Štev. 46

p. o.

Oznanilo.

Naznanja se, da javna dražba zastavil IV. četrtletja t. j. mesecev oktobra, novembra decembra bo začela v ponedeljek

9. MARČA 1891.

in se bo nadaljevala naslednje četrtke. in ponedeljke.

Ravnateljstvo zastavljavnice in z njo združene hranilnice.

V Gorici, dne 6 februarja 1891.

HILARIJANSKA TISKARNA

v Gorici, v nunskih ulicah h. š. 14,

sprejema v tisk **knjige, knjižice, časnike, vizitne liste, vabila, okrožnice, sonete, petije, cenike, jedilne liste, bolete, vozne in mrtvaške liste, žalna pisma in vsakršna dela, ki spadajo v delokrog tiskarske umetnosti po prav nizkih cenah.**

Tiskarna ima v zalogi **vsakovrstnih tiskanic za cerkveno rabo**, kakor: za spričevala, račune, dnevnik, zapisnike, pregled, razkaze, posnetke, kanonske table, matice (matrke) za krst, birmo, zakon, smrt, velikonočne liste, kakor tudi za popis duš (status) v latinskem, slovenskem, italijanskem in nemškem jeziku itd. itd.

Tiskarna daje poročstvo za natančno in hitro postrežbo in za nizkost cen.